

Pardes from Jerusalem Podcast Series

“Honoring Parents”

(שמות כ:יב, דברים ה:טז)

-Rabbi Meir Schweiger

<p>1) Kidushin (30b) It was taught in a <i>baraita</i>: It is said “Honor your father and mother” (Exodus 20:12) and “Honor YHWH from your wealth” (Proverbs 3:9) – the text equates honoring parents with honoring G-d. It is said: “One should be in awe of his mother and father” (Leviticus 19:3) and “You should be in awe of YHWH, your G-d, and worship Him” (Deuteronomy 6:13) – the text equates awe of parents with awe of G-d. It is said: “One who curses his father or mother shall surely die” (Exodus 21:17) and “If a man shall curse his G-d, he will bear his sin” (Leviticus 24:9) – the text equates “blessing” one’s parents with “blessing” G-d. But with respect to [the prohibition of] striking, it is certainly impossible [to equate the two]. And so should the law be – since the three of them are partners in him. It was taught in a <i>baraita</i>: There are three partners in [the creation of] a person – G-d, one’s father, and one’s mother. When one honors his parents, G-d says: I ascribe it to them as if I had dwelled among them and they had honored Me.</p>	<p>1) קידושין (ל:) ת"ר: נאמר "כבד את אביך ואת אמך" ונאמר: "כבד את ה' מהונך" (משלי ג: ט) - השוה הכתוב כבוד אב ואם לכבוד המקום. נאמר "איש אמו ואביו תיראו" ונאמר "את ה' אלהיך תירא ואתו תעבוד" (דברים ו: יג) - השוה הכתוב מוראת אב ואם למוראת המקום. נאמר "מקלל אביו ואמו מות יומת" (שמות כא: יז) ונאמר "איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו" (ויקרא כד: ט) - השוה הכתוב ברכת אב ואם לברכת המקום. אבל בהכאה - ודאי אי אפשר. וכן בדין - ששלשתן שותפין בו. ת"ר שלשה שותפין הן באדם: הקב"ה ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו - אמר הקב"ה: מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני.</p>
<p>2) Kiddushin (31b) It was taught in a <i>baraita</i>: What is awe and what is honor? Awe – One does not stand nor sit in his place, does not contradict him nor support his position. Honor - Feed, give to drink, clothe, cover, bring in and take out. (32b) From whose resources? Rav Yehuda said: From the son’s; Rav Natan b. Oshaya said: From the father’s. The Rabbis instructed Rav Yirmiyah, and some say, the son of Rav Yirmiyah – to act according to the opinion that says from the father’s.</p>	<p>2) שם (לא:) ת"ר: איזהו מורא, ואיזהו כיבוד? מורא - לא עומד במקומו, ולא יושב במקומו, ולא סותר את דבריו, ולא מכריעו; כיבוד - מאכיל ומשקה, מלביש ומכסה, מכניס ומוציא. איבעיא להו: (לב.) משל מי? רב יהודה אמר: משל בן. רב נתן בר אושעיא אמר: משל אב. אורו ליה רבנן לרב ירמיה, ואמרי לה לבריה דרב ירמיה - כמ"ד משל אב.</p>
<p>3) Shulkhan Arukh (Yore Deah, 240) 5 - And the obligation to feed the parents – is from their means, if they have. If the parent does not have means, but the child does – we force the child to feed the parent according to his means. But if the child does not have, he is not obligated to go begging in order to feed his father. Rema – There are those who say that the child is obligated to give the parent only the amount that he is obligated to give to charity...Nevertheless, if he has the means, may a curse come upon one who supports his parents with his <i>tzedaka</i> funds! If one has many sons, we calculate the support according to their means. But if some are rich and some are poor – only the rich are obligated to support the parent. Nevertheless, [the poor sons] are obligated to honor the parent with personal service, even though this will result in unemployment and force the child to go begging for his own</p>	<p>3) שולחן ערוך (יו"ד, סימן ר"מ) סעיף ה - זה שמאכילו ומשקהו - משל אב ואם, אם יש לו. ואם אין לאב, ויש לבן, כופין אותו וזן אביו כפי מה שהוא יכול. ואם אין לבן - אינו חייב לחזור על הפתחים להאכיל את אביו. רמ"א - וי"א דאינו חייב ליתן לו רק מה שמחייב ליתן לצדקה (כן כתב הבי"י דנראה כן מדברי הר"י והרא"ש, וכ"כ הר"ן פ"ק דקידושין). ומ"מ אם ידו משגת, תבא מארה למי שמפרנס אביו ממעות צדקה שלו (הגהות מרדכי דב"ב ובהגהות פ"ק דב"מ ובחידושי אגודה). ואם יש לו בנים רבים, מחשבים לפי ממון שלהם. ואם מקצתן עשירים ומקצתן עניים - מחויבים העשירים לבד. (תשובת מיימוני הלכות ממרים בשם</p>

<p>sustenance. And this holds true only if the son has enough food for that day. But if he does not have – then he is not obligated to be unemployed and go around begging for his livelihood.</p>	<p>מוהר"ם והביאה הבית יוסף). אבל חייב לכבדו בגופו, אע"פ שמתוך כך בטל ממלאכתו ויצטרך לחזור על הפתחים. ודוקא דאית לבן מזונות לאיתזוני הוא יומא. אבל אי לית ליה - לא מיחייב לבטל ממלאכתו ולחזור על הפתחים.</p>
<p>4) Ibid Avimi, the son of R. Abahu, recited a <i>baraita</i>: One may give his father pheasant and nevertheless this causes him [the son] to be driven out of the world; whereas one may make his father grind in a mill (31b) and this will bring him [the son] to the world to come. Tosafot – And he is driven out – That means that the son is punished regarding the father because he gives him his meal in a miserly way; whereas the one who makes his father grind in a mill, which is harsh labor, will merit the world to come because he honors his father by his words of consolation. And these two examples are actually discussed in the Jerusalem Talmud (Peah, Ch.1): There was once a man who was accustomed to feed his father pheasant. One day the father asked him: How are you able to afford this? The son replied: “Old man, what difference does it make to you – grind and eat!” That is to say, chew and eat like the dogs do. Hence the son was showing the father what a burden this was upon him. Furthermore, there was once man whose occupation was to grind in a mill. When his aging father was summoned to the service of the king, the son said to him: I will go in your stead because the service of the king has no limit. Whether with regard to your dignity or your personal well-being, you are better off grinding in the mill.</p>	<p>4 שם תני אבימי בריה דרבי אבהו: יש מאכיל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם, ויש מטחינו בריחים (לא:): ומביאו לחיי העולם הבא. תוספות (שם ד"ה וטורדו) – פירוש: שנענש עליו - שמראה לו צר עין על סעודתו. ויש מטחינו בריחים, שהיא מלאכה קשה - ומביאו לחיי העולם הבא, שמכבדו בדברים טובים ונחומים. ובגמרת ירושלמי (פאה פ"א) גרסינן מעשה בשניהם: מעשה באחד שהיה מאכיל לאביו פסיוני. פעם אחת, אמר לו אביו: מאין לך כל אלה? אמר לו: סבא, מאי איכפת לך - עד דטחון ואכול!! כלומר לעוס ואכול, כעין כלבים דמדשין ואוכלים. אי"כ הראהו שקשה עליו. ושוב מעשה באחד שהיה טוחן בריחים, ואב זקן היה לו. ואתא ציווי לטוחנין, פירוש - מצות המלך, בשביל אביו לבא לעבודת המלך. אי"ל בנו: טחון ואני אלך תחתך לעבודת המלך, שאין לה קצבה. אם לבזיונך - טב לך. ואם למלקי - טב לך.</p>
<p>5) Ibid (31b) R. Abahu said: E.g. Avimi, my son, has fulfilled the mitzvah of honoring. Avimi had five ordained sons in the lifetime of his father, yet when R. Abahu would come and call out at his [Avimi's] door, he would run quickly to open it and call out: “Yes, Yes” until he came. One day R. Abahu said to him: Bring me a drink of water. By the time he brought it, R. Abahu had dozed off. Thereupon he leaned over and stood over him until he awoke. As a result, Avimi succeeded in interpreting the psalm (Psalms 79) “A song of Asaph”... R. Tarfon had a mother for whom, whenever she wished to mount into bed, he would bend down to let her ascend; (and when she wished to descend, she stepped down upon him). He went and boasted thereof in the school. Said they to him, ‘You have not yet reached half the honour [due]: has she then thrown a purse before you into the sea without your shaming her?’ When R. Joseph heard his mother's footsteps he would say: ‘I will arise before the approaching Shechinah.’ Tosafot (ibid – R. Tarfon) – There appears in the Jerusalem Talmud: Once the mother of R. Tarfon lost her socks in the yard, and she descended her bed to find them. R. Tarfon placed his hands, on the ground, under the palms of her feet, so that she would not dirty her feet, and she stepped all over his hands. Furthermore, there appears: The mother of R. Yishmael, whenever he would return from the Beit Midrash, would bathe his feet and then drink the water. When R. Yishmael</p>	<p>5 שם (לא:) אמר רבי אבהו: כגון אבימי ברי קיים מצות כיבוד. חמשה בני סמכי הוה ליה לאבימי בחיי אביו. וכי הוה אתא רבי אבהו קרי אבבא - רהיט ואזיל ופתח ליה, ואמר אין אין עד דמטאי התם. יומא חד אמר ליה: אשקיין מיא. אדאייתי ליה נמנס. גחין קאי עליה עד דאיתער. איסתייעא מילתיה ודרש אבימי: “מזמור לאספ” (תהילים עט)... רבי טרפון הוה ליה ההיא אמא, דכל אימת דהוה בעיא למיסק לפוריא - גחין וסליק לה. וכל אימת דהוה נחית - נחתת עלויה. אתא וקא משתבח בי מדרשא. אמרי ליה: עדיין לא הגעת לחצי כיבוד. כלום זרקה ארנקי בפניך לים ולא הכלמתה? רב יוסף כי הוה שמע קל כרעא דאמיה, אמר: איקום מקמי שכינה דאתיא. תוספות (שם ד"ה רבי טרפון) – יש בירושלמי: פעם אחת אמיה דרי טרפון אבדה פזמקי דידה בחצירה, ויצאתה ממטתה לבקשו. ושם ר' טרפון ידו תחת רגליה על הקרקע שלא תטנף רגליה, והיתה דורסת על ידיו. ועוד איתא בירושלמי: דאמיה דרי ישמעאל, כל שעתא ושעתא דהוה אתי רבי ישמעאל מבי מדרשא - היתה רוחצת את רגליו והיתה</p>

<p>discovered what she was doing, he refused to comply. Until, one day, she came before the Rabbis, and complained to them that her son, R. Yishmael, was not fulfilling the mitzvah of honoring [a parent]. The Rabbis were taken aback, and they asked R. Yishmael to explain [his behavior], and he told them the whole story. And they instructed him to leave her to do as she pleases because, in this way [by acceding to her wishes] she is honored.</p>	<p>שותה את המים. כששמע רבי ישמעאל שהיתה עושה כך - היה מסרב בדבר. עד שבאת לפני חכמים והיתה קובלת על ר' ישמעאל בנה שלא היה מקיים מצות כיבוד. ונבהלו חכמים בדבר, ושאלו לרבי ישמעאל, וספר להם המעשה. וצוו לו שיניחנה לעשות רצונה - ובענין זה הוא כיבוד.</p>
<p>6) Kiddushin (ibid) R. Johanan said: Happy is he who has not seen them. R. Johanan's father died when his mother conceived him, and his mother died when she bore him. And Abaye was likewise.....</p>	<p>6) קידושין (שם) אמר רבי יוחנן: אשרי מי שלא חמאן. רבי יוחנן, כי עברתו אמו - מת אביו. ילדתו - מתה אמו. וכן אביי.....</p>